

Ongevallen die zich in België hebben voorgedaan bij de fabricatie, de berging en het vervoer van springstoffen

DOOR

Henri LEVARLET,

Eere-Hoofdingenieur-Directeur der Mijnen,
Honorair Hoofd van den Dienst der Springstoffen.

(Zesde Vervolg)

Evenals de voorgaande deelen van dit werk is de huidige mededeeling een chronologische opgave, met verklarende aantekeningen, van de ongevallen welke zich in België, gedurende een nieuw tienjarig tijdverloop hebben voorgedaan in de springstof-fabrieken en -magazijnen alsmede bij het vervoer van ontplof-fingsmiddelen.

Deze ongevallenopgave is uiteraard zeer uiteenlopend en ze kan slechts samengevat worden onder den vorm van een her-groepeering volgens den aard der bedrijven.

Eén ontploffing deed zich voor tijdens de fabricatie, bij wijze van proef, van een nieuwe springstof.

Het grootste aantal (14) ongevallen viel ten deel aan de *salpeterkruitfabricatie* : acht ontploffingen deden zich voor in de koldermolens, één in een stampmolen, twee in een cylinder-korrelmachine, één in het werkhuis voor tweeledige mengsels, één in een houtsverkoling en één in een proefinrichting.

De schrijver dezer mededeeling heeft gemeend, de rampspoe-dige ontploffing van Gravelle-Sainte-Honorine met de inlandsche ongevallen gelijk te mogen stellen; bij deze ramp werd een belangrijk gedeelte van de Belg'sche werkhuisen voor munitie-

fabricatie, gedurende den oorlog nabij Le Havre opgericht, vernield en het personeel gedood (105 dooden, 1.500 gekwetsen).

Bij de fabricatie van *rookzwakke kruitsorten*, deden drie ongevallen zich in dezelfde fabriek voor : ontploffing van een dienstmagazijntje, ontbranding van een mengmachine en ontvlaming bij het ledigen van een centrifugaalmachine met zuren inhoud.

En zelfontbranding deed zich voor bij een particulier tijdens de *geheime bereiding van collodiumwol*.

Ongevallen in *dynamietfabrieken* : ontploffing van een ledige bus waarin nitroglycerine was geweest, brand van een schrijnwerkerij, ontploffing van een ledig vat dat door lasschen hersteld werd, in brand schieten van met chloraat doordrongen kleeren, ontploffing bij het openen van een Duitsche pionnierskist.

Een zelfontbranding vernielde het grondstoffenmagazijn van een *fabriek van chloraatspringstoffen*.

De drie ongevallen, welke zich in de *fabrieken van moeilijk ontvlambare springstoffen* voordeden, hebben niets gemeens met het eigenlijk voorwerp van de bedrijvigheid dezer fabrieken :

a) de fabriek van Favier-springstoffen te Vilvoorde werd door een brand, eindigend met de ontploffing van oorlogsammunitie, volledig vernield (aantal slachtoffers : 14 dooden, 150 gewonden);

b) een meestergast werd gedood, toen hij roekeloos een granaat voor repeteerkanon demonteerde;

c) ongeval veroorzaakt door een mechanisme.

In de *fulminaatfabrieken* waren de ongevallen zes in getal: ontploffing van een slaghoedjesmagazijn, twee ontvlamingen bij het laden van slaghoedjes; twee ontvlamingen van sas voor electrisch ontstekers, ontbranding in massa van een partij oorlogspatronen welke de hoedanigheid van veiligheidsmunitie verloren hadden.

Er worden twee branden en een ongeval bij het laden vermeld in de *vuurwerkmakerijen*.

Een *fabriek van mijnwerkerslonten* werd volledig door brand vernield.

Er worden vijf ongevallen vermeld bij het *bergen van springstoffen* :

twee magazijnen van kolenmijnen werden vernield door de zelfontbranding van een springstof met onstandvastige samenstelling;

een dynamiet- en slagpijjesdepot ontplofte in den brand van het huis, waarin het was ingericht;

ontploffing van slagpijjes volgend op de inbraak in een depot;

tijdens den brand van het stadhuis van Schaerbeek, werd de munitie van de burgerwacht vernield.

Het *vervoer* veroorzaakte twee ongevallen :

slagpijjes ontploften in het station van Hanzinne tengevolge van een treinbotsing gevolgd van brand;

een vrachtauto van het leger, geladen met munitie, vatte vuur op zijn doortocht door Deurne en veroorzaakte een doodelijk ongeval.

Laten we er met den schrijver aan herinneren dat gedurende de zeven eerste maanden van het jaar 1914 er zich in de springstoffenfabrieken geen enkel doodelijk ongeval voordeed.